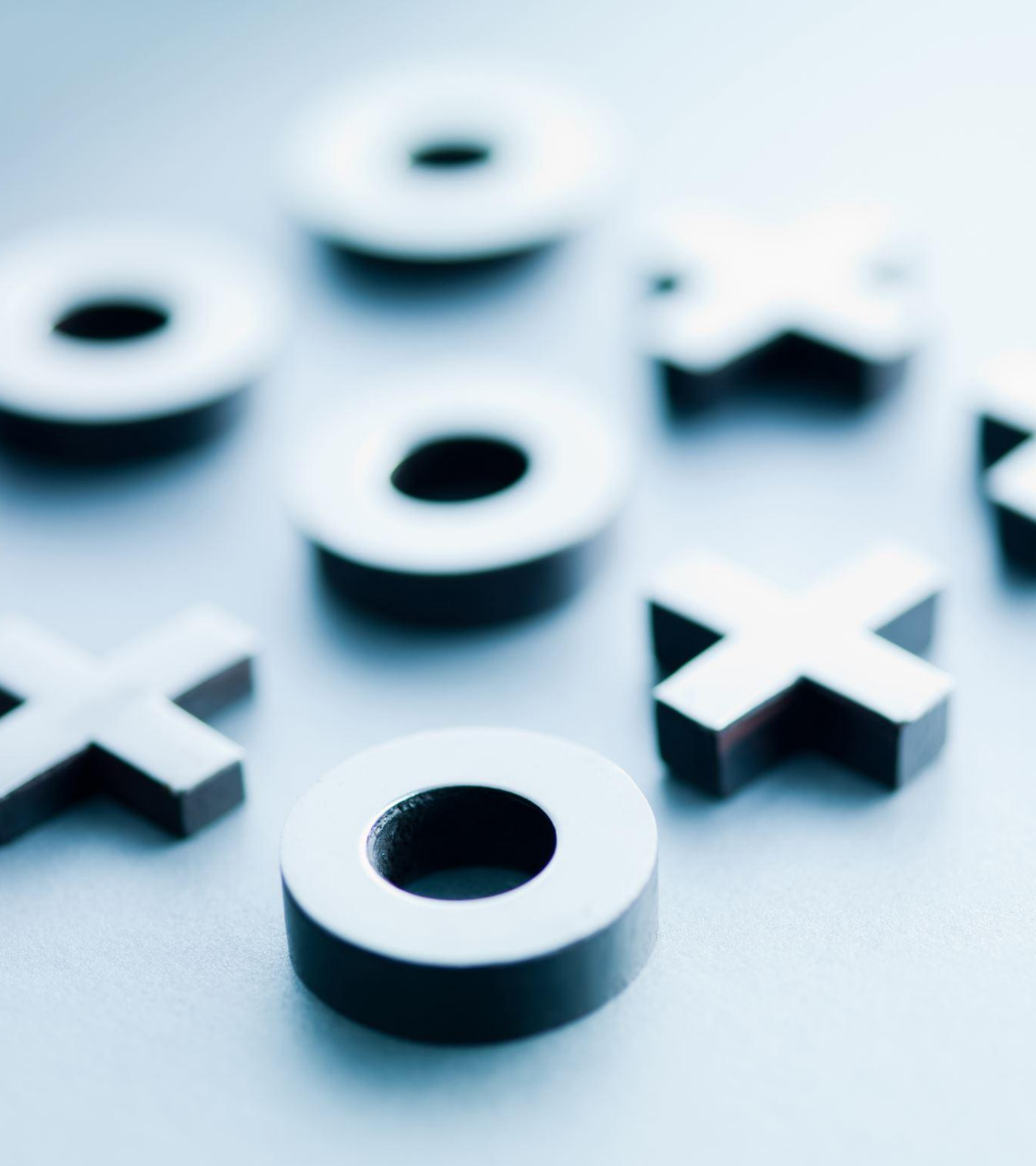

Otvorené vládnutie,
participácia, dôvera a vnímanie
MVO

Elena Gallo Kriglerová a Alena Holka
Chudžíková

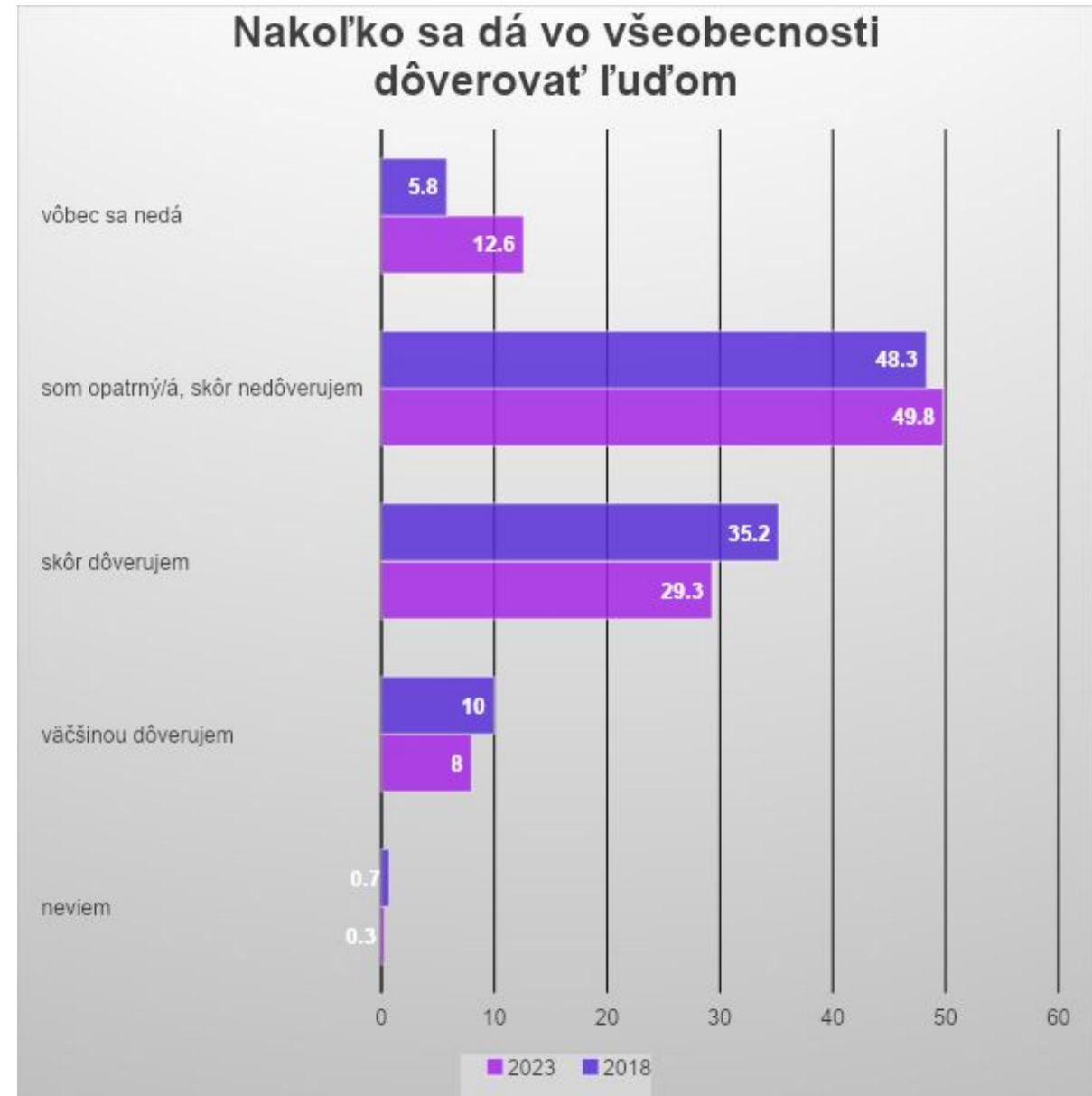

Zameranie na 3 aspekty dôvery

- Dôvera k ľuďom vo všeobecnosti
- Dôvera k rôznym skupinám
- Dôvera k inštitúciám

Dôvera k ľuďom vo všeobecnosti

Oproti roku 2018 sa všeobecná dôvera k ľuďom znížila, hoci nízka bola už vtedy

Dôvera k ľuďom vo všeobecnosti

V roku 2018 čiastočnú alebo úplnú nedôveru uvádzalo viac ako 54% ľudí, v roku 2023 to bolo viac ako 62%

Nedôverujú skôr starší ľudia (rýchlo meniac sa doba, neistota, technológie)

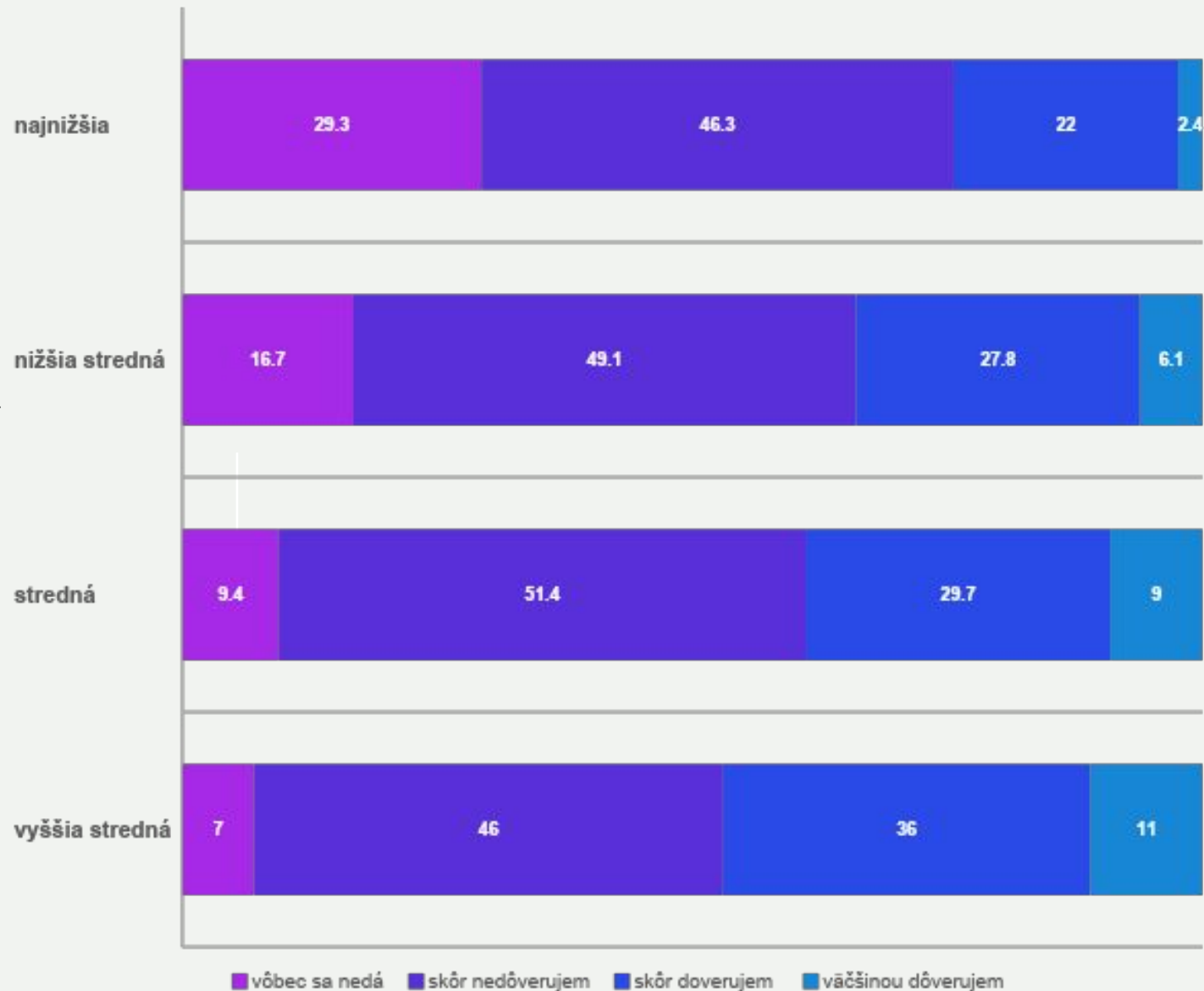
Dôverujúce sú skôr ženy ako muži

Sociálne postavenie výrazne súvisí s dôverou – tí, čo považujú svoj sociálny status za nízky, oveľa menej dôverujú

Aktívnejší ľudia majú vyššiu dôveru k iným (tí, čo sa zaujímajú o politické dianie, občiansky aktívnejší ľudia)

Dôverujúcejší sú tí, ktorí sa zapájajú do rôznych dobrovoľníckych aktivít (prispievajú do zbierok, pracujú ako dobrovoľníci a podobne)

Dôvera podľa sociálneho statusu

Ďalšie aspekty všeobecnej dôvery

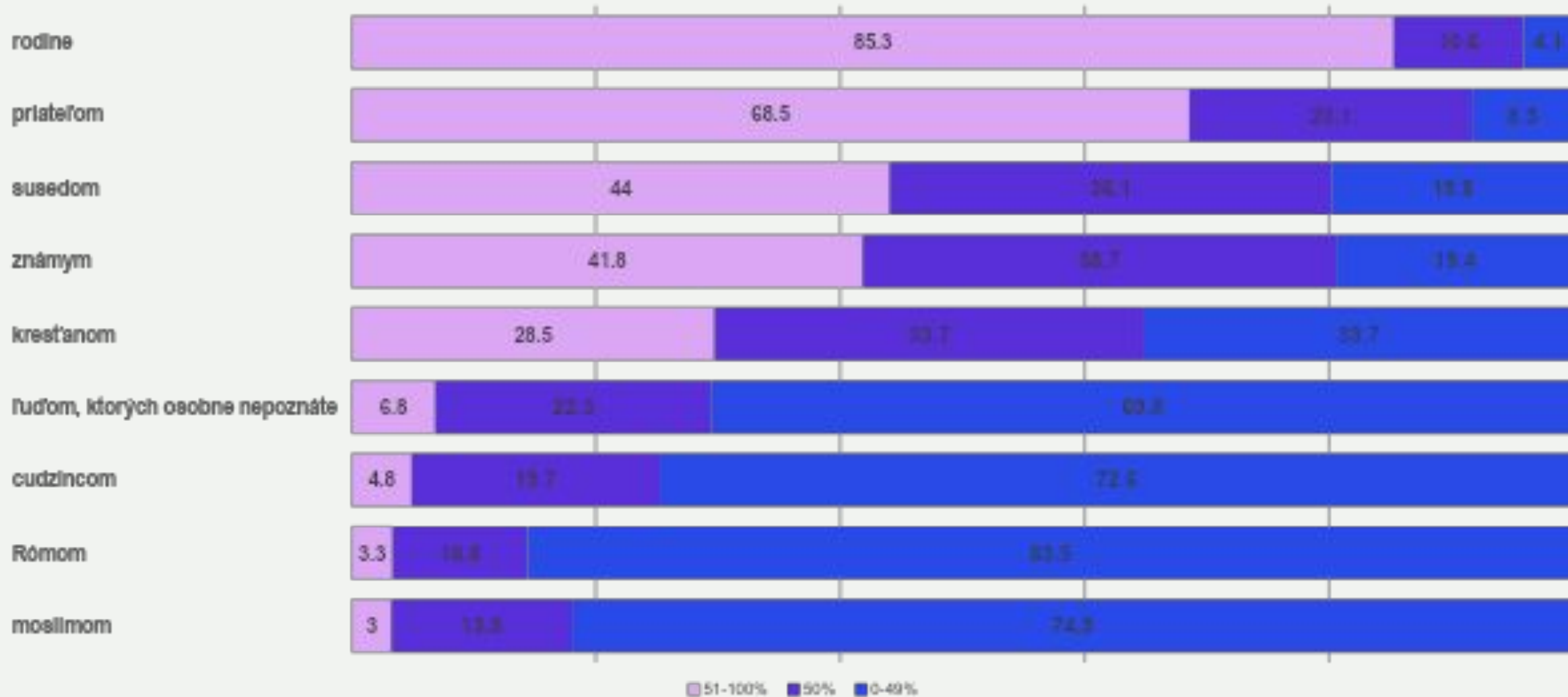
- Približne 65% ľudí si myslí, že ak by sa im stratila peňaženka, nálezca by ju nevrátil
- Len tretina ľudí si myslí, že väčšina ľudí sa správa férovo, viac ako polovica si myslí, že väčšina ľudí by sa snažila ich zneužiť
- Mladí ľudia, ľudia z menších miest a tí so subjektívne vyšším statusom si častejšie myslia, že ľudia vo všeobecnosti sa správajú férovo
- Viac ako polovica ľudí si myslí, že sa každý stará len o seba, pocit, že väčšina ľudí pomáha iným má približne štvrtina ľudí
- Tí ľudia, ktorí sami pomáhajú iným si oveľa častejšie myslia, že aj väčšina ostatných ľudí pomáha iným

Dôvera k rôznym skupinám ľudí

- Otázka položená rovnako ako vo výskume USVROS z roku 2018
„ V akej miere dôverujete uvedeným skupinám ľudí? Využite stupnicu v percentách“
- Skupiny: ľudia, ktorých nepoznáte osobne, známi, priatelia, susedia, rodina, cudzinci, Rómovia, moslimovia, kresťania
- V každej uvedenej skupine poklesol počet ľudí, ktorí uvedeným skupinám dôverujú aspoň na 50%, najmä pri menšinách a cudzincoch (ale aj pri známých a priateľoch - približne o 10 percentuálnych bodov)

Dôvera k rôznym skupinám 2023

Dôvera k rôznym skupinám ľudí

Čím sú ľudia sociálne „vzdialenejší“, tým im menej dôverujeme

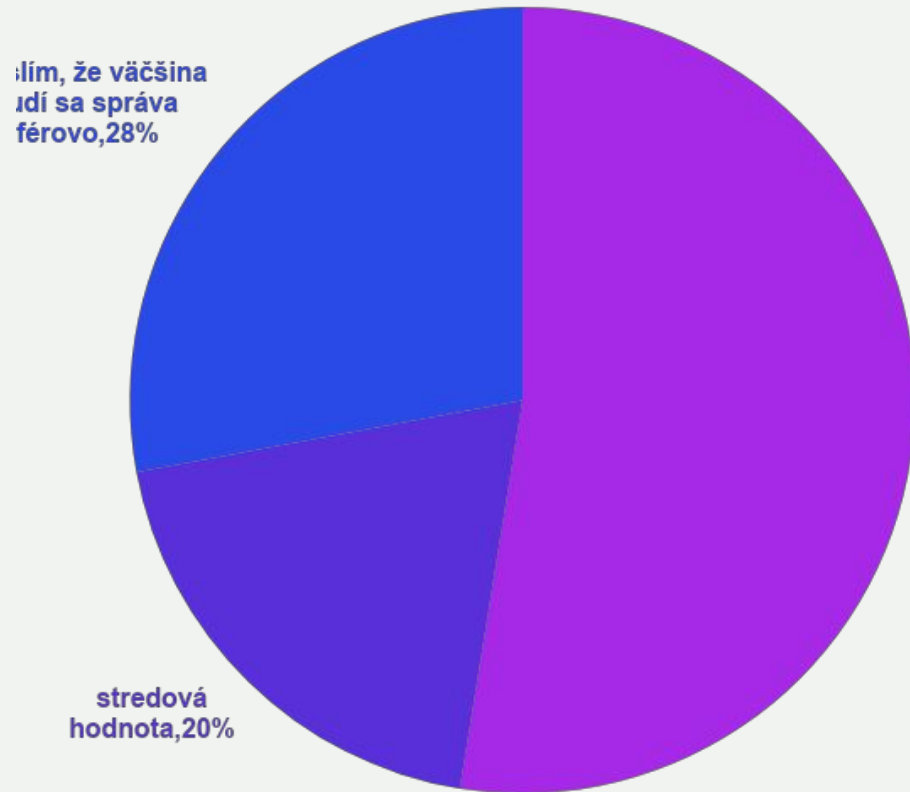
Menšiny a cudzinci sú na Slovensku dlhodobo odmietané, preklápa sa to aj do dôvery voči nim, interakcie s týmito skupinami sú často veľmi nízke, dôverujeme obvykle tým, ktorých poznáme

Susedom, známym a rodine dôverujú skôr ľudia v menších sídlach (tí však oveľa menej dôverujú cudzincom a ľuďom, ktorých nepoznajú)

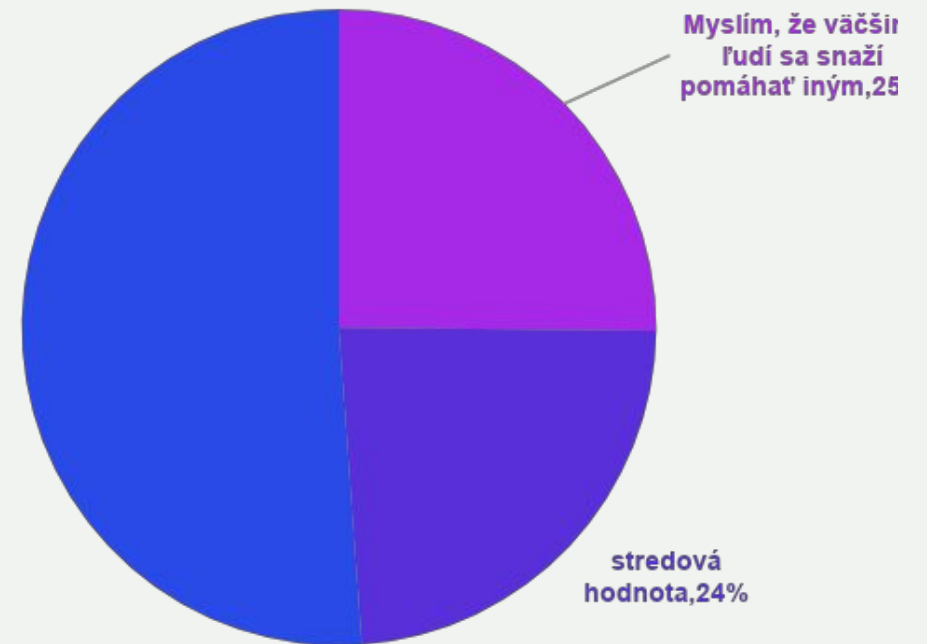
Celková dôvera k ľuďom a pocit férovosti súvisí aj s dôverou k rôznym skupinám, ale aj k inštitúciám (dôvera vo všetkých aspektoch je všeobecne prepojená)

Všeobecná dôvera k ľuďom

Dôvera a správanie iných

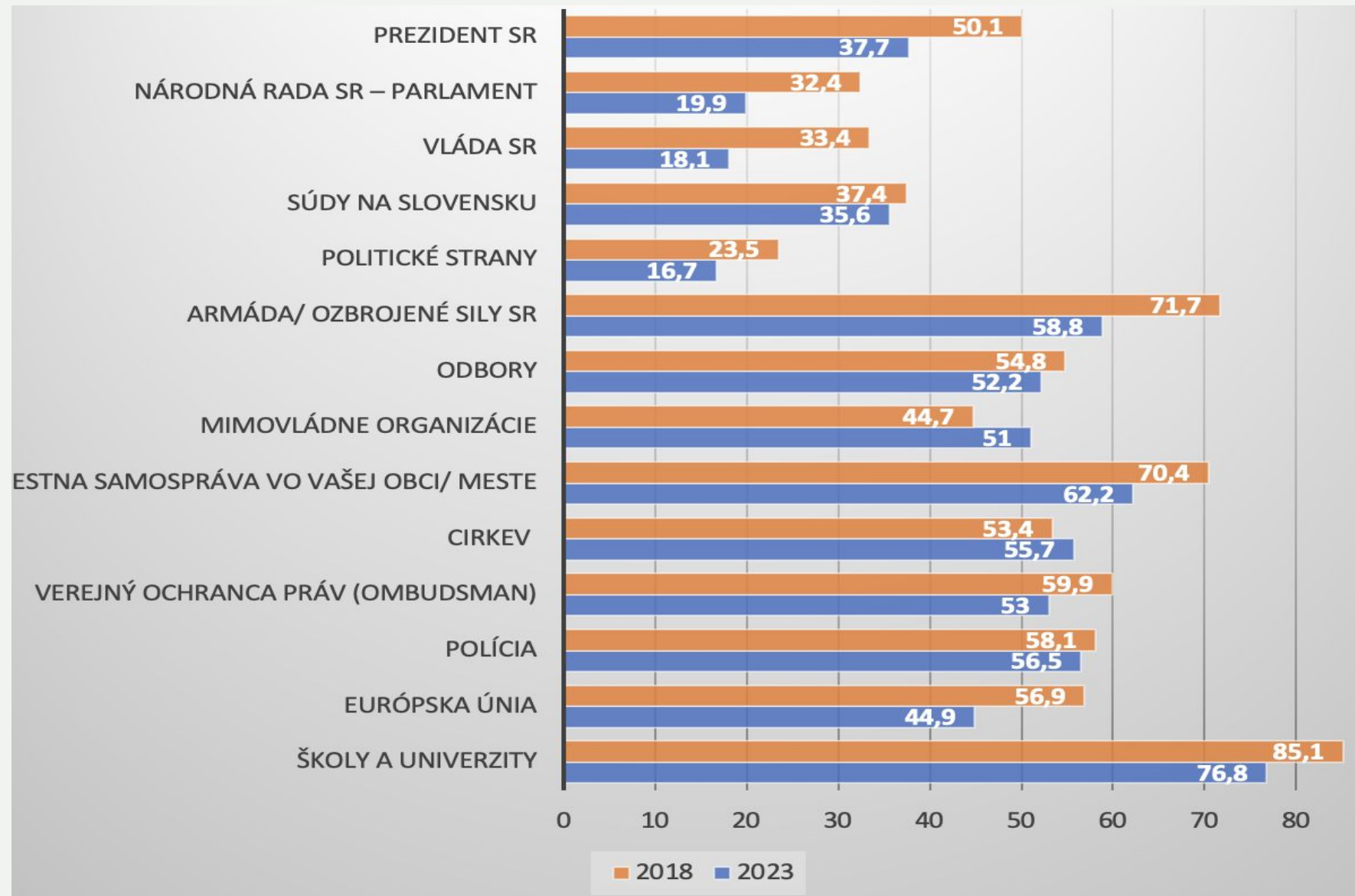
Ľudia pomáhajú iným vs. Ľudia sa starajú len o seba

Dôvera v inštitúcie –zmeny od roku 2018

- Vplyv špecifických politických a sociálnych podmienok (môže sa výrazne meniť aj počas jedného roka)
- Od roku 2018 veľa zmien – vražda novinára, COVID, ceny energií, inflácia, vojna na Ukrajine – vplyv aj na dôveru v inštitúcie
- Pokles dôvery najmä k politickým stranám, vláde a parlamentu, ale aj prezidentskému úradu
- Mimovládne organizácie jedinou inštitúciou, ktorej dôvera stúpla (zo 44 na 51)

Dôvera v inštitúcie v rokoch 2018 a 2023 u väčšiny inštitúcií poklesla, výnimkou sú MVO a cirkev

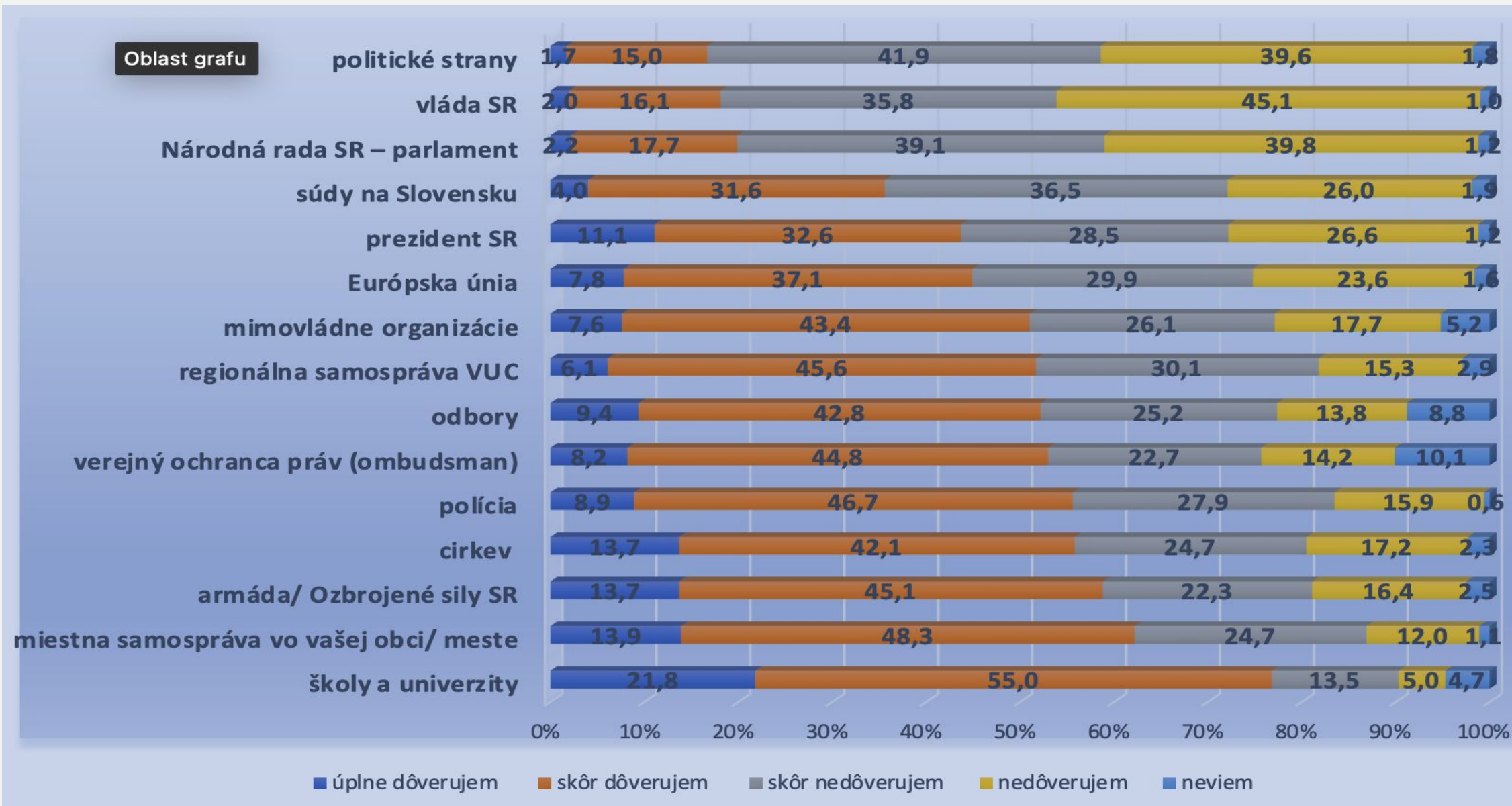

Dôvera v inštitúcie v súčasnosti

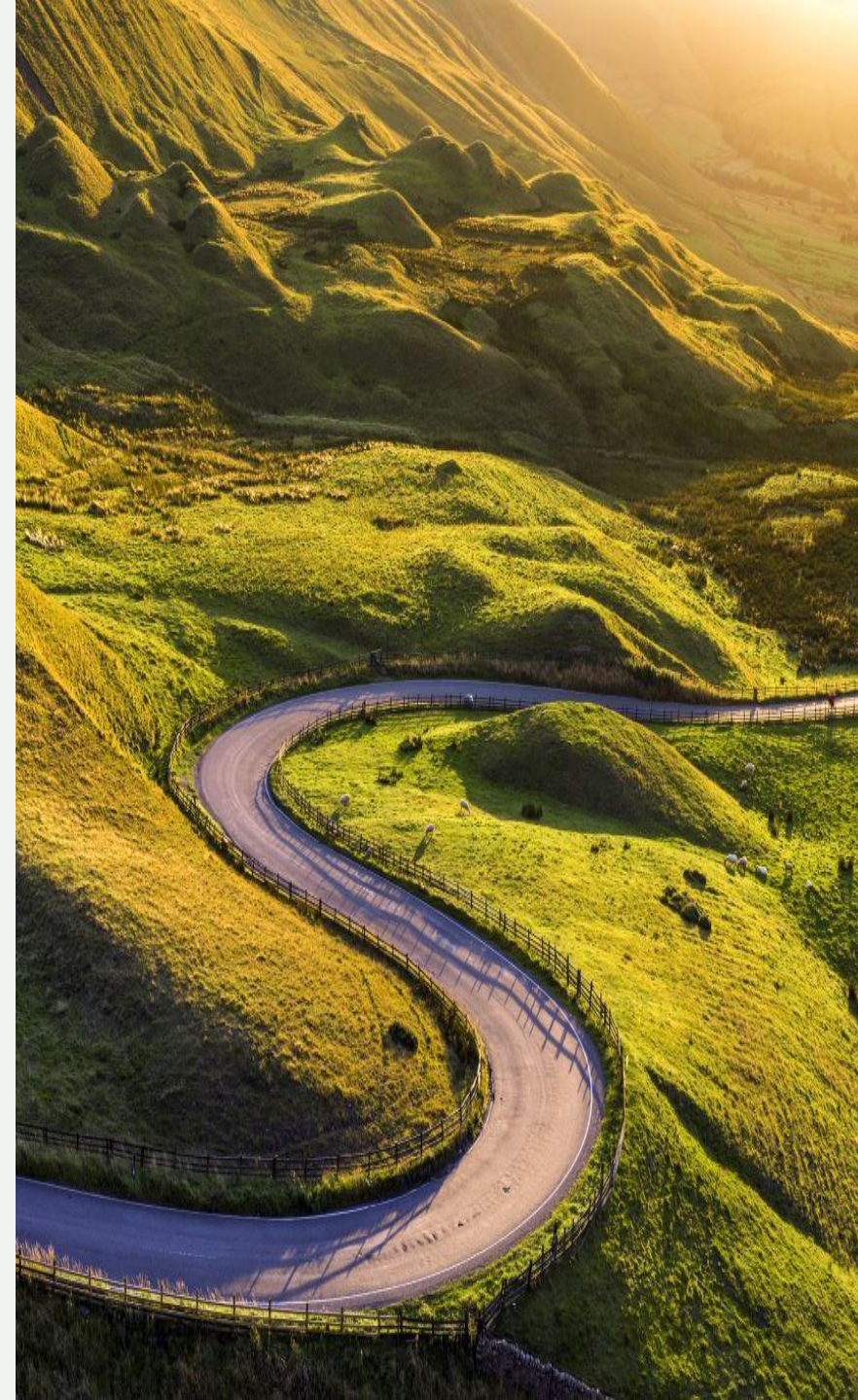
- Vysokú dôveru majú najmä stabilnejšie inštitúcie (školy, armáda, odbory, VOP)
- Miestne samosprávy obstáli v krízových rokoch – dôležitosť lokálnej úrovne a jej aktérov (napríklad MVO, samosprávy a iní lokálni aktéri)
- Mladí ľudia viac ako starší dôverujú Európskej únii a MVO
- Ľudia so subjektívne nižším sociálnym statusom nedôverujú najmä vláde, parlamentu, polícii a súdom
- Ak sa ľudia považujú za aktívnych občanov a sledujú politické dianie, majú aj vyššiu dôveru k inštitúciám
- Dobrovoľníci častejšie dôverujú prezidentke, MVO, samospráve, EÚ než ostatní
- Vláde, parlamentu a politickým stranám ľudia nedôverujú bez ohľadu na to, či pôsobia ako dobrovoľníci alebo nie

Dôvera v inštitúcie v súčasnosti

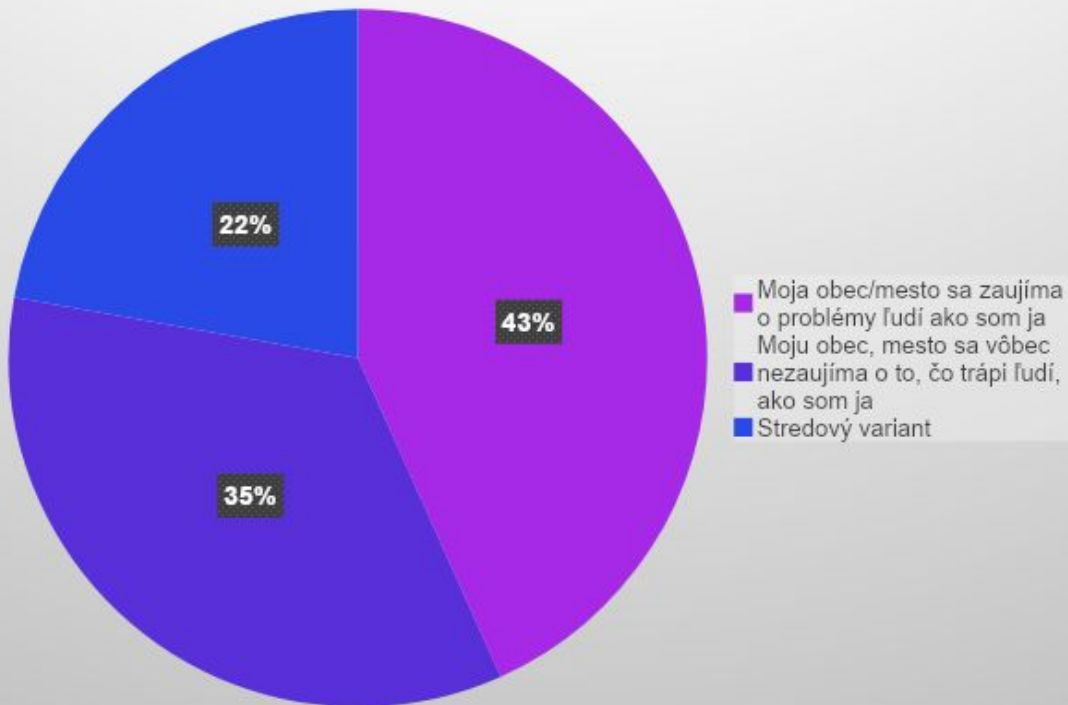
Dôvera k samosprávam na lokálnej úrovni – na participácii a otvorenom vládnutí záležití

- „Len“ tretina ľudí si myslí, že mesto sa nezaujíma o ich problémy
- Ľudia z menších miest a obcí majú častejšie pocit, že samospráva sa zaujíma o problémy ľudí, ako sú oni
- Občiansky aktívnejší, tí, čo sledujú politické dianie a zaujímajú sa o život okolo seba aj častejšie dôverujú samosprávam, že sa zaujíma o ich problémy
- Tí, ktorí aktívne participujú (zúčastnili sa zasadnutí, verejných diskusií, obrátili sa na poslancov) majú pocit, že mesto sa o nich zaujíma
- Ak mesto uplatňuje princípy otvoreného vládnutia, ľudia majú pocit, že sa zaujíma o ich problémy (informuje, pozýva, zapája do rozhodovania a podobne)
- Dôvera v starostov je prepojená s dôverou k tomu, že mesto sa zaujíma o problémy ľudí

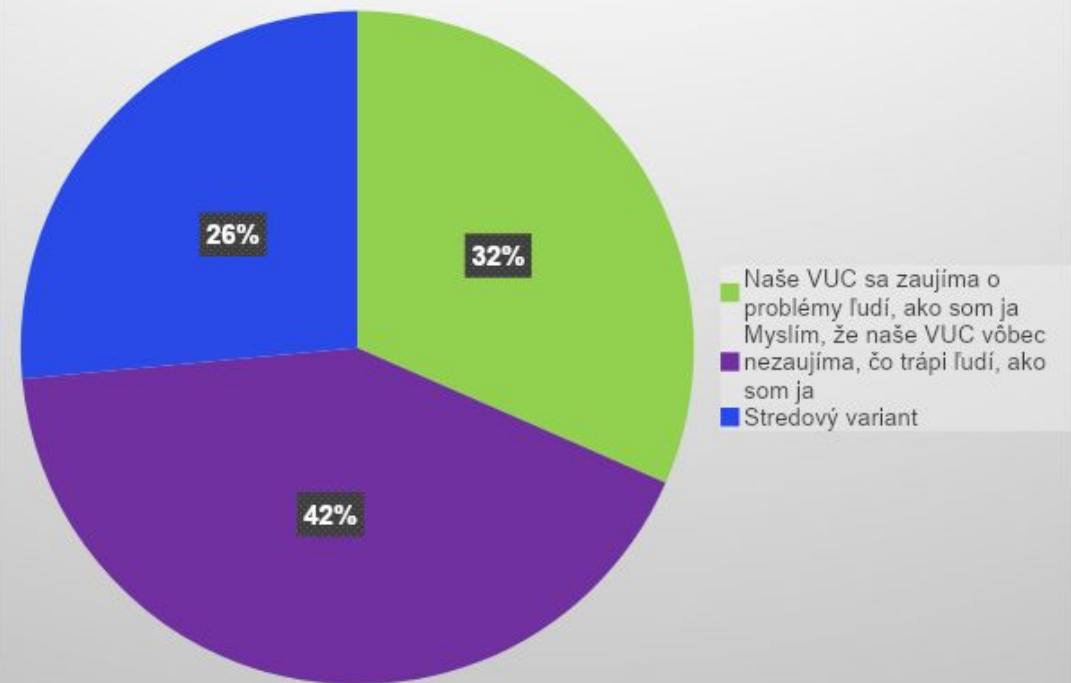

Porovnanie miestnych samospráv a VÚC

Záujem mesta/obce o problémy ľudí

Záujem VUC o problémy ľudí

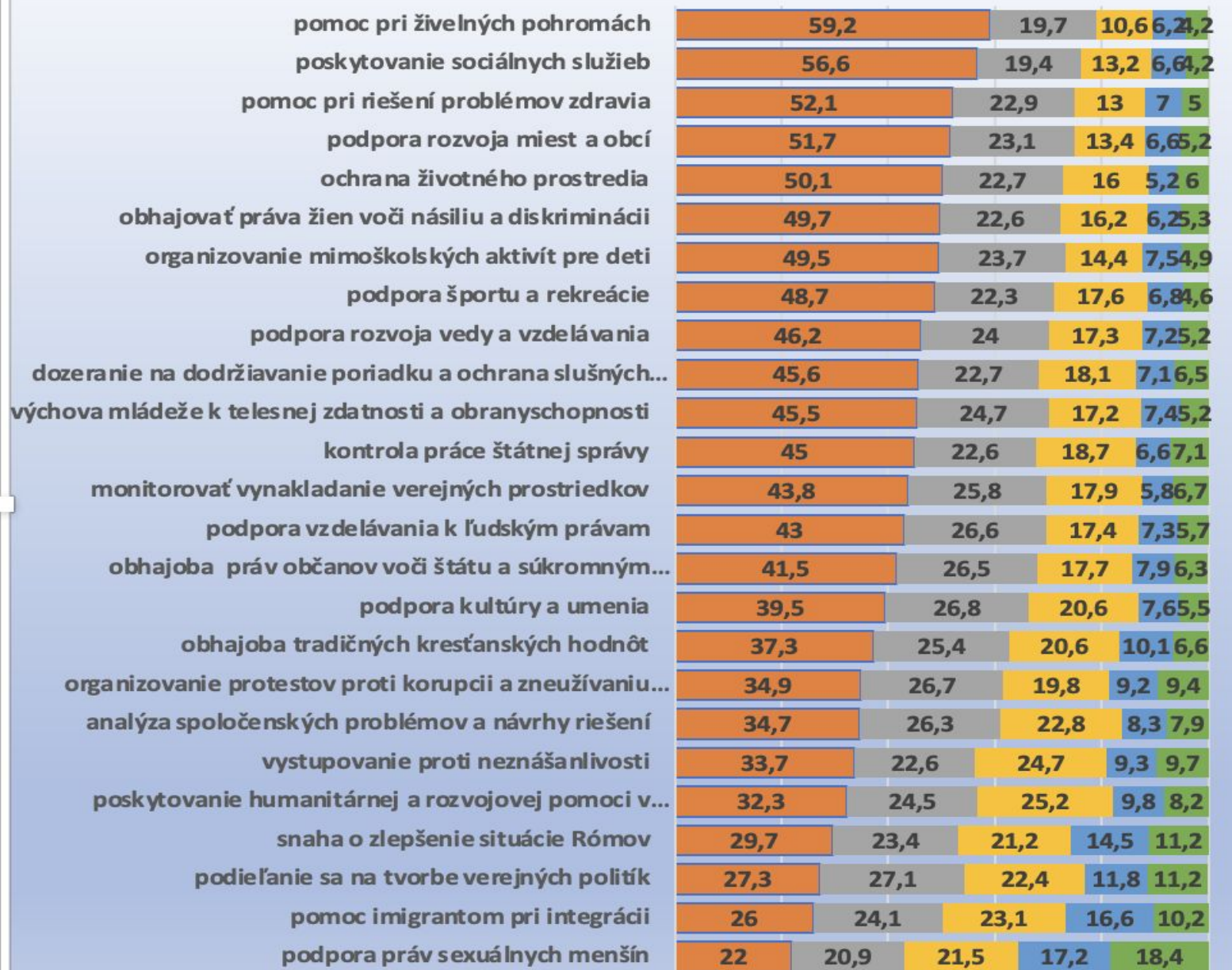

Užitočnosť MVO a občianskych iniciatív

- Väčšinu aktivít MVO a občianskych aktivít považujú ľudia za veľmi užitočné – pri všetkých aktivitách bola užitočnosť hodnotená väčšinou nad 50%
- **Ľudia považujú za užitočné najmä tie mimovládne organizácie, ktoré sa zameriavajú na sociálne služby, zdravie ľudí, či ochranu životného prostredia**
- Najmenej užitočné sú podľa ľudí organizácie, ktoré podporujú práva menšín a venujú sa integrácii cudzincov

Užitočnosť mimovládnych organizácií podľa typu aktivít

0 20 40 60 80 100

veľmi užitočné skôr užitočné stred Skôr neužitočné úplne neužitočné

V akých aktivitách by sa ľudia radi sami angažovali (zmysluplnosť)

- Respondenti vybrali len 1 možnosť (v ktorej aktivite by malo zmysel sa angažovať)
- Žiadna odpoveď nepresiahla 10%
- Mimovládne organizácie, ktoré ľudia považujú za užitočné, zároveň realizujú aktivity, v ktorých by sa aj samotní respondenti najradšej angažovali (podpora zdravia, sociálne služby, či ochrana životného prostredia boli medzi najčastejšie spomínanými aktivitami)
- Často respondenti vidia zmysel v podpore rozvoja regiónu, v ktorom žijú – na druhom mieste (8%)

Názory na fungovanie mimovládnych organizácií a občianskych iniciatív

Takmer tri štvrtiny ľudí (74,2%) si myslia, že občianske iniciatívy a mimovládne organizácie patria do demokratickej spoločnosti – najčastejšie ľudia s VŠ vzdelaním a tí, ktorí sú občiansky sami aktívni

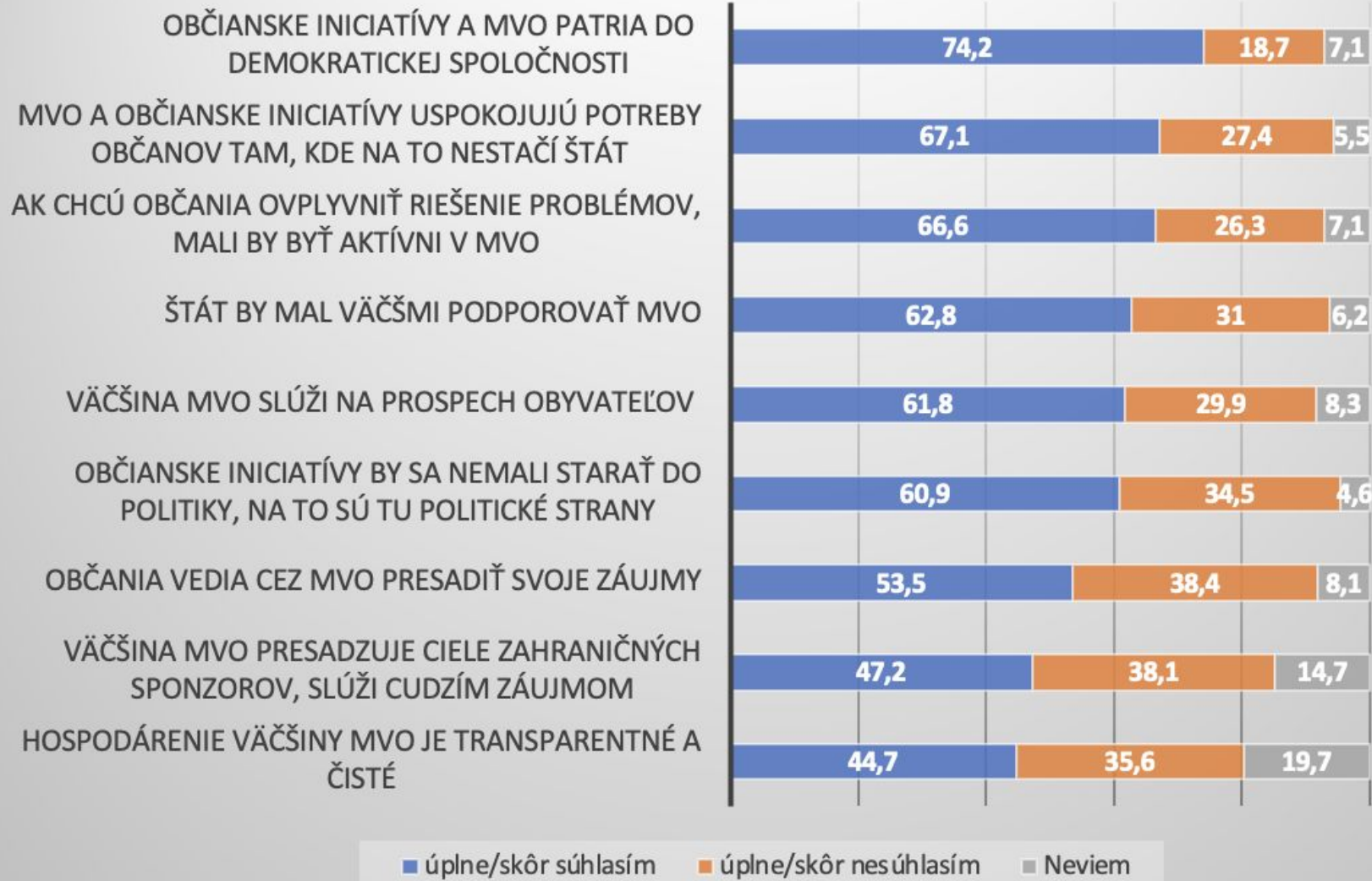
Mimovládky často supľujú rolu štátu – robia aktivity, na ktoré štát nestačí (to si myslia najmä ľudia z menších sídiel)

Viac ako 60% ľudí si myslí, že by mal MVO a občianske iniciatívy viac podporovať štát

Čiastočne funguje aj naratív o politických mimovládkach – 61% si myslí, že by sa nemali starať do politiky (vyžadovalo by to však kvalitatívny výskum na hlbšie pochopenie, čo tým ľudia myslia)

Pri otázkach o transparentnosti a hospodárnosti veľmi často ľudia uvádzali variant „neviem“ – nemajú dostatok informácií, niektorí môžu podliehať dezinformáciám

Názory na rolu občianskych iniciatív a MVO v spoločnosti

Členstvo v organizáciách a spolkoch

